

MUNTJES

Dertig duivels op een driewieler, waarom kwel ik mezelf zo? Ik moet bijna kotsen. Mijn benen wiebelen alsof ik over een springkasteel loop. Het krioelt van de nieuwsgierige mensen; ze zijn gestopt met winkel in, winkel uit sjokken en staan te wachten op de freakshow die zo zal losbarsten.

Bruce pingelt alleen nog maar wat, we zijn nog niet eens begonnen. Waarom gapen ze ons zo aan? Ik krijg de taak de koffer neer te leggen en te openen, om de buit in te verzamelen. Als ik daarmee klaar ben, ga ik bij Bruce staan en probeer ik professioneel over te komen, terwijl ik geen idee heb waar we mee bezig zijn. Ik verbied mezelf naar de omstanders te kijken. En wat doe ik? Ik speur de menigte af, heen en weer, heen en weer, creëer mijn eigen caleidoscoop. Ik word er duizelig van. Bruce is op zijn dooie gemak de gitaar aan het stemmen. Hier is hij niet de vieze zwerver met een kartonnen hok aan het kanaal die overal met de nek wordt aangekeken. Hier is hij het populaire zaterdagentertainment. Het meestertalent.

Ik vraag me af hoe ma ervoor staat op de bingo. Of nou ja, dat kan me niet echt schelen, ik wou alleen dat ik nu naast haar nummers af zat te strepen. Of met pa meereed in de truck. Ik kan niet wachten op die bloedworstschotel vanavond. Kon ik mezelf maar naar de rij bij de snackbar overstralen. Mijn spieren voelen slap. Mijn tong is zo droog dat het lijkt alsof ik een strand heb opgelikt.

WAAROM ZIJN DIE MENSEN HIER?

Wat verwachten die idioten van ons?

Ik hoop maar dat onze Frankie beseft dat al deze heisa voor hem is. Dit gaat wel even verder dan duizend keer sorry zeggen. Ik werp mezelf voor de leeuwen voor hem. Ik offer mezelf op. Uit liefde. Om hem te kunnen zien, misschien een knuffel te geven en dat hij me dan terugknuffelt, en dat hij zegt *Howdy, broertje van me*, en dat ik zeg *Howdy-doodles, grote broer* en dat ik hem vertel wat er allemaal speelt in mijn leven en hem vraag wat er bij hem allemaal speelt, ben ik wel bereid offers te brengen. Al kan ik wel ongeveer raden hoe zijn leven eruitziet.

'We kunnen, knul,' fluistert Bruce in mijn oor. *Knul* lijkt beter te werken voor hem; het is meer maatjestaal, en we zijn intussen dikke maatjes. Toch mis ik het *jongen* soms wel.

'Ik introduceer ons en dan beginnen we. Heb vertrouwen in jezelf.'

Engel: *Het wordt geweldig, let maar op.*

Duivel: *Je kunt er nog net tussenuit knijpen.*

Onze Frankie: *O, dit wil ik weleens meemaken.*

Ik knik naar Bruce.

Hij schreeuwt: 'Hallo allemaal! Hopelijk genieten jullie van je vrije dag. Ik ben Bruce, en dit mannetje hier is Lenny.'

Mannetje? Alle Jezus.

Hij speelt het intro van ons eerste nummer en stopt dan opeens. 'En samen zijn wij de Cardboard Cowboys.'

Er klappen een paar mensen; uit medelijden.

Ik wil dood.

Ik verstijf, weet zeker dat ik het jongste beroerteslachtoffer ooit word. Tol van de roem.

Bruce vervolgt: 'We gaan een paar nummers spelen, en als jullie het mooi vinden...' Hij wijst met zijn gitaar naar de koffer op de grond. 'Aarzel dan niet om diep in je buidel te tasten.' Er klinkt wat gegniffel. De menigte vormt een muur die ons steeds meer insluit. 'Oké, Lenny, op vier.' Dit wordt mijn einde. 'En één twee drie vier...'

Hij tingelt de eerste noten van 'Ring of Fire'. Het lukt me niet om op tijd in te vallen. Hij maakt een muzikaal cirkeltje. Nog steeds val ik niet in.

Engel: *Je kunt het best, Lenny.*

Duivel: *Je kunt hem nog steeds smeren...*

Onze Frankie: *Kom op, broertje, maak me trots.*

Ik kijk omhoog, beeld me een hemel tjokvol sterren in. Kies er een uit, mik... en schiet.

Gelukkig is het eerste woord positief: *love*. Maar wanneer ik *love is burning* erachteraan zing, kakelt iemand:

'Dit is anders ook blaartrekkend!'

'Kop dicht, geef die knul een kans!' roept een ander.

Ik leg meer kracht in mijn stem, meer woede. Het kaabaal verstomt, mensen luisteren nu.

Ik zie tenen tikken, hoofden knikken op de maat van ons nummer. Ik kijk vlug naar Bruce; hij glimlacht vrolijk. Ik ga wat meer rechtop staan, veel meer rechtop, laat dat diafragma van me zijn toverkunsten doen. Ik zou er wel tien Johnny Cash-nummers achter elkaar uit kunnen gooien, zo goed voel ik me opeens.

Wanneer we klaar zijn met 'Ring of Fire' valt er een stilte die wel een uur lijkt te duren. Mijn lichaam dreigt erdoor verbrijzeld te worden. En dan gebeurt het: het begint rechts en golft naar links als een wave in het stadion. Applaus. En dan niet zoals voor een kleuter die een koprol maakt. Nee, dit is wat ze een *stormachtig* applaus noemen. Je zou het nog horen als je bij Greggs een saucijzenbroodje naar binnen zat te schrokken. Iemand stapt naar de gitaarkoffer en gooit er een handvol muntjes in. Er komen er nog een paar naar voren om ons een financiële knuffel te geven. En dan volgt een kleine drom.

Bruce plukt aan de snaren en bedankt iedereen met een knikje.

Ik ben in een roes, heb geen idee wat ik moet doen. Buigen misschien. Of minstens glimlachen. Maar stuntel die ik ben, sta ik erbij alsof ik aan de stoep ben vastgelijmd.

Bruce buigt zich naar me toe. 'Volgens mij vinden ze je goed, knul.'

'Het is gestoord,' fluister ik naar hem.

'Zie je nou wel?'

'Wat?'

'Dat er ook aardige mensen zijn.'

'Ja.'

Niet allemaal. Niet de etterbakken die me in het park met sneeuwballen bekogelden. Niet meneer Sutton. Niet Liam McAvoy. Niet Grace McKenna. Enzovoorts, enzovoorts. Maar hier, in deze halve cirkel, haalt iedereen een elf voor aardig-zijn.

'Klaar voor de volgende?' vraagt Bruce.

'Ja.'

'Laten we je moeder trots maken.'

Zodra Bruce de eerste akkoorden aanslaat, herkennen sommigen het nummer. Een bejaard stel begint te dansen,

wiegend van de ene voet op de andere. Niet bepaald van wedstrijdniveau, maar ze dansen in elk geval. Kort daarna beginnen mensen mee te klappen op de maat van Bruce' gitaar. Ik krijg er een enorme kick van.

Die oudjes zullen wel denken dat ze hallucineren: staat er tijdens hun zaterdagse boodschappenrondje opeens een overmaatse kleuter een liedje van vroeger te zingen. Ik val in met de tekst van 'Blanket on the Ground'.

'Geef ze van katoen, kereltje!' buldert iemand in het publiek. 'Dit nummer is grandioos.' Ik kan hem niet zien, maar ik ben ervan overtuigd dat het dezelfde is die riep dat ik 'blaartrekkend' was.

Ze blijven meeklappen.

Net als ik het refrein wil afvuren, krijg ik ze in het oog, op de wijzer van twee, drieëntwintig meter verderop. Ongelogen, je zou een basketbal in hun mond kwijt kunnen. Ik kijk ze strak aan. Zij loeren naar me. Ik weet dat ze alles opslaan, zodat ze het na de herfstvakantie op school kunnen rondblaten.

Je raadt nooit wie zichzelf te kakken stond te zetten in het centrum.

Je raadt nooit wie er op zaterdag met zijn vader in de stad rondhangt.

Je raadt nooit wie er zingt als een doorgezakt matras.

Je raadt nooit welke kiloknaller denkt dat hij een straat-artiest is.

Maar weet je wat? Ik voel me niet de stumper waar zij me voor aanzien. Mijn wangen gloeien niet van schaamte, maar van woeste energie. Grace McKenna en Shona McCabe mogen dan drieëntwintig meter bij me vandaan staan, ik druk mijn neus tegen die van hen. Ze kunnen niet ontsnappen. En wanneer ik het refrein eruit gooi, zitten ze gevangen in mijn blik. De menigte valt in, een heleboel lippen bewegen synchroon met die van mij.

'Schitterend, mannetje, schitterend!' roept iemand naar me.

'Wat een stem, kleine!' brult een ander.

KLEINE.

Niet: *dikke*. Niet: *bolle*.

Ik, KLEIN.

De KLEINE straatartiest.

Jonger en kleiner dan zij. Dat ben ik tussen deze mensen. Het is pure magie.

'Waar heb je hem vandaan?' roept iemand aan het eind van het nummer naar Bruce.

Zoveel rumoer, zoveel vrolijkheid. Zat ma nu maar niet bij bingo, was pa maar niet onderweg met damesproducten. Waren ze hier ook maar aan het winkelen. Konden ze maar horen hoe enthousiast iedereen over hun zoon was.

Het gejoel, gejuich en gefluit zou iemand zonder ogen nog tot tranen roeren.

Grace McKenna's en Shona McCabes mond hangen wat minder wijd open. Hun uitdrukking is veel zachter. Niet vriendelijk, bij lange na niet; ze loeren alleen niet meer naar me als een stel hondsdolle rottweilers.

Je raadt nooit wie er in het centrum een menige omverblies met zingen.

Je raadt nooit wiens vader een meestergitarist is.

Je raadt nooit wie een waanzinnige stem heeft.

Je raadt nooit wie een supertalent heeft.

Aan het eind van het derde nummer komen Grace McKenna en Shona McCabe aangeschuifeld en gooien wat muntjes in de koffer. Geen bedrag waar je veel aan hebt, maar het is tenminste iets. Een vredesoffer.

'Knap gedaan, Lenny,' zegt Shona McCabe tegen me.

'Ja, we wisten niet dat je zo goed kon zingen, Lenny,' zegt Grace McKenna.

Hoe ik wil reageren:

Dat wisten jullie niet omdat jullie dit lijf zien en meteen genoeg denken te weten.

Dat wisten jullie niet omdat jullie nooit met me praten, me nooit een normale vraag stellen of me antwoord laten geven.

Dat wisten jullie niet omdat jullie me alleen maar gebruiken om je eigen populariteit een duwtje te geven met jullie rotgeintjes.

Dat wisten jullie niet omdat het makkelijker is om de dikzak aan flarden te scheuren; de dikzak die toch geen gevoelens of emoties heeft onder al die vetrollen.

Maar zo reageer ik niet echt, of wel?

Nee, ik probeer ze te vermoorden met beleefdheid:

‘Bedankt. Hopelijk hebben jullie een leuke vakantie. We zien elkaar volgende week weer.’

Na afloop zit de gitaarkoffer vol zilveren en gouden muntjes. Er ligt ook wat papiergeld bij; gelukkig is dat niet weggewaaid.

Die zondagmiddag doen we nog een schnabbel. Vier liedjes dit keer, almaar op herhaling. Ander publiek, zelfde liefde in de lucht.

Als piraatartiesten legen we de schatkist veilig in Bruce’ honk. Ik heb van mijn leven nog nooit zoveel poen bij elkaar gezien. Ik kan mijn ogen er niet van afhouden. Als geld dit effect op je heeft, begrijp ik wel waarom het verleidelijk is om een bank te beroven. Mijn hoofd knettert bij het zien van de berg goud en zilver, ontploft haast bij het idee hoeveel het wel niet moet zijn. Tegelijk ben ik bang dat er een messentrekker zal binnenvallen om alles te jatten. Rijk zijn maakt je flink zenuwachtig.

Het is mijn taak de muntjes te sorteren, er eerst hoopjes van een pond van te maken en ze dan bij elkaar te veg

in bergjes van tien. Na afloop stinken mijn handen naar de miljoenen zweterige vingers die ze al eerder hebben vastgehad.

Bruce telt alles bij elkaar op. ‘Zo, dat was het, kleine Lone Ranger.’

‘En?’

‘Weet je hoeveel we verdiend hebben?’

Ik laat mijn blik langs de stapels geld om ons heen glijden. Zouden rijkelui dit doen als ze zich vervelen?

‘Hoeveel?’

‘Het geachte publiek van Glasgow –’

‘En aardig, vergeet het aardige publiek niet,’ onderbreek ik hem.

‘Heel scherp van je.’ Hij steekt zijn duim op. Haalt diep adem. ‘Het *aardige* en zeer gulle publiek van Glasgow heeft ons een bedrag geschonken van...’ Hij zwijgt even om me te plagen.

‘Kom op, hoeveel is het?’

‘Houd je vast...’

‘O, Bruce, zeg het nou.’

‘Ze hebben ons, jou en mij, Lenny en Bruce, de Cardboard Cowboys, een totaalbedrag geschonken van...’

‘Hoeveel? Hoeveel?’

‘Driehonderdtweeënzestig pond en vijfenveertig pence.’

Hij knikt enthousiast, overal tanden, een stralende grijns.

Ik heb nog nooit zo graag willen vloeken als nu. Ook met de allergrofstste woorden. Vloeken hoeft niet per se lelijk bedoeld te zijn.

‘Wauw!’ is het enige wat ik eruit weet te persen.

‘Driehonderdtweeënzestig pond,’ zegt Bruce.

Het klinkt alsof hij in shock is. Dat ben ik in elk geval wel.

‘En vijfenveertig pence,’ zeg ik. ‘Vergeet dat niet.’
‘En vijfenveertig pence, inderdaad.’
Volgens mij was dat wat Grace McKenna en Shona McCabe samen ophoestten.
‘Daar komen we makkelijk mee naar het noorden,’ zeg ik.
‘Dat lijkt mij ook, Lenny. Dat lijkt mij ook.’
Dan moet ik weer aan de messentrekker denken.
‘Is het wel veilig, Bruce, om hier te zitten met al dat geld?’
‘Wilde jij het soms meenemen?’
‘Nee, nee.’ Stel je voor dat ik het aan ma moet uitlegen. ‘Het past nooit allemaal in mijn zakken.’
‘Geen zorgen, Lenny. Ik ga er heus niet mee vandoor.’
‘Nee, zo bedoelde ik -’
‘Waar zou ik heen kunnen?’
‘Oké, ik kan maar beter naar huis gaan, Bruce. Morgenochtend om negen uur?’
‘Slaap jij eigenlijk weleens?’ vraagt hij. ‘Halftien is prima.’
‘Hier?’
‘Nee, op het busstation. Veel praktischer, dan hoef je niet eerst helemaal hierheen te komen.’
‘Oké. Eh, Bruce?’
‘Zeg het eens.’
‘Zou ik nu alvast een paar pond kunnen krijgen?’
Hij wipt met zijn duim een munt van twee pond in mijn hand.
‘Het is jouw geld. Jij hebt het verdiend, jongen.’
Zoals pa af en toe zegt: het is een feest om uitbetaald te krijgen.

Op weg naar huis schiet ik de winkel binnen voor een blikje Irn-Bru en een zakje chilichips. Het is nog lekkerder dan anders.

Ma blijkt niks gewonnen te hebben op de bingo, maar de bloedworstschotel is een smaaksensatie.